

BESPARING TREFT WERKZOEKENDEN MET ZIEKE FAMILIELEDEN EN JONGE KINDEREN

‘Werklozen mogen geen zieke kinderen hebben’

19 FEBRUARI 2015 | Sarah Vankersschaever

Sinds 1 januari kunnen werkzoekenden niet langer een beroep doen op een ‘vrijstelling wegens sociale en familiale redenen’. Die gaf hen de ruimte om voor een ernstig ziek familielid of een klein kind te zorgen. ‘Deze besparing treft gezinnen in wat soms de moeilijkste periode uit hun leven is.’

Pieter Van Reeth: ‘Ik weigerde mij ziek te laten verklaren. Niet ik was ziek, maar mijn zontje.’ Katrijn Van Giel

Het kan de beste overkomen: je kind wordt ernstig ziek, je partner krijgt kanker of een familielid moet noodgedwongen op jouw hulp rekenen voor medische zorg. Als

werkende kun je in zo'n geval gebruik maken van tijdskrediet, thematisch verlof of loopbaanonderbreking. Maar als werkzoekende sta je sinds 1 januari in de kou, zo luiden de Gezinsbond en de Vrouwenraad de alarmbel.

Tot eind vorig jaar konden werkzoekenden een vrijstelling krijgen 'om sociale en familiale redenen'. Daarmee gaf een werkloze aan dat hij tijdelijk niet beschikbaar was voor de arbeidsmarkt.

'Die vrijstelling hield in dat je als werkzoekende afstand deed van je werkloosheidsuitkering en terugviel op een lagere uitkering', zegt Manu Keirse van de Gezinsbond. 'Maar wel met de belofte dat je na de zorgperiode onmiddellijk opnieuw een beroep kon doen op je werkloosheidsuitkering, omdat je dan opnieuw beschikbaar was voor de arbeidsmarkt. Bovendien behield je in tussentijd je pensioenrechten.'

De Vrouwenraad wijst erop dat het afschaffen van de vrijstelling vooral vrouwen buitensporig treft, onder wie ook alleenstaande moeders. De vrijstelling kon namelijk ook ingeroepen worden om te zorgen voor de opvoeding van kinderen jonger dan vier jaar. Van de 6.076 mensen die in december 2014 gebruikmaakten van het systeem is 94 procent vrouw. Hoeveel van deze mensen de vrijstelling inroepen omwille van een ziek familielid, is niet duidelijk.

Vooraf voor wie maanden naast het ziekbed van een kind of familielid moet zitten, komt de afschaffing hard aan.

Kafka

Magda De Meyer van de Vrouwenraad omschrijft de situatie als kafkaïes: 'Het komt erop neer dat werklozen geen ziek kind mogen hebben want ze moeten solliciteren en beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. We willen deze besparingsmaatregel ongedaan maken want hij treft gezinnen in wat een van de moeilijkste periodes uit hun leven moet zijn.'

Het schrappen van de vrijstelling staat in schril contrast met een andere aanpassing die sinds 1 januari van kracht is: de regering verlengde voor de werkenden namelijk het 'tijdskrediet voor zorg' van 36 naar 48 maanden. Werkenden krijgen dus meer ruimte en tijd voor zorg, werkzoekenden niet.

De vrijstelling bestaat sinds 1991 en de voorbije vijftien jaar maakten er jaarlijks gemiddeld zo'n 8.750 mensen gebruik van. Tijdens de eerste twee jaar valt de werkloze terug op een uitkering van 260,26 euro per maand. Nadien is dat 211,38

euro per maand. In 2013 was dat goed voor een totaal van 22,1 miljoen euro.

Autisme

Miet Neetesonne is een van de 6.076 mensen die op 1 januari een brief in de bus kregen dat de vrijstelling via een uitdoofscenario geschrapt wordt. In de brief staat te lezen dat ze na het verlopen van haar tijdelijke vrijstelling 'weer ingeschreven moet zijn als werkzoekende, beschikbaar moet zijn voor de arbeidsmarkt en een passende dienstbetrekking niet meer mag weigeren'. Maar haar zoontjes Tars (7) en Lasse (21 maanden) zullen ook dan nog lijden aan respectievelijk een autisme spectrum stoornis en een chromosomale afwijking. 'Ik was onthaalmoeder, maar toen dit niet meer te combineren viel met de zorg voor Tars en Lasse, gaf ik mijn job op en werd ik werkzoekende', vertelt Miet, moeder van drie. 'Werk zoeken en voor Tars en Lasse zorgen, bleek evenmin combineerbaar, dus deed ik een beroep op de vrijstelling. De uitkering van 260 euro was onvoldoende maar ze afschaffen is pas echt een koude douche. Kijk, ik was veel liever mijn job blijven uitoefenen. Ik had veel liever drie kerngezonde jongens gehad. Maar ik zorg voor mijn kinderen, 24/24, 7/7, omdat dit het beste voor hen is. De extra financiële zorgen kunnen we missen als kiespijn.'

'Met tien euro per dag extra spring je niet zo ver', zegt ook Pieter Van Reeth, vader van Tristan. 'Ik was leerkracht Lichamelijke Opvoeding en was niet vastbenoemd', vertelt hij. 'Toen mijn zoontje van 14 maanden kanker in de onderrug kreeg, vroeg ik geen nieuwe opdracht aan en werd werkloos. Men raadde me aan om me door de huisarts ziek te laten verklaren zodat ik een vervangingsinkomen zou krijgen. Ik weigerde te liegen: niet ik was ziek, maar mijn zoontje. Met het wegvallen van de vrijstelling dwingt de overheid werkzoekenden om te liegen, want sinds 1 januari bestaat er voor hen geen vangnet meer, hoe klein ook.'

Tristan is intussen kankervrij verklaard en Van Reeth combineert nu een beginnende job als zelfstandige met zijn vzw 'Ons steentje', dat ouders van levensbedreigend zieke kinderen begeleidt. 'Voor ons is het voorlopig allemaal achter de rug en ik zou het dus kunnen loslaten, maar dat gaat niet. Ik weet wat veel mensen op dit moment doormaken. Elke week krijg ik nieuwe verhalen te horen. Zoals van een vader die het verwijt kreeg "dat hij moet stoppen met profiteren van het systeem". Vier dagen later is zijn zoontje gestorven. Als een kind ziek wordt, maak je je dag en nacht zorgen. Dat de financiële zorg nu alleen maar groter wordt, is schrijnend.'